

SOCIÁLNĚ DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA V KOMUNITNÍCH PLÁNECH ČR

SOCIO-DEMOGRAPHIC ANALYSIS OF THE COMMUNITY PLANS OF THE CZECH REPUBLIC

Oldřich Solanský

Abstract: *This article represents a detailed content analysis of 152 community plans the results of which show clearly that in most cases the socio-demographic analysis does not create the basis for existing community plans. The content analysis and the classical content analysis evaluation is based on research methods. The answer to the key problem discussed in the article is undisputed: Unfortunately, the socio-demographic analysis is not currently used in the community planning system in the Czech Republic.*

Keywords: *Socio-demographic analysis, Community planning, Content analysis, Age structure, Population development, Unemployment.*

Úvod

Plánování sociálních služeb zaujímá v současné společnosti (samozřejmě nikoliv pouze české) mimořádně důležité místo. Důvodů je přirozeně mnoho, uvedeme si alespoň některé z nich.

Společnost a především její jednotlivé územně správní celky musí být připraveny na změny, které vyplývají z ekonomického a politického vývoje ve světě i u nás. Tento vývoj, spolu s měnícími se podmínkami geografickými (především podmínky klimatické, geologické, hydrologické a ekologické), demografickými, biologickými (zdravotní stav populace – včetně výskytu civilizačních a jiných nových chorob), sociálními (včetně kultury a životní úrovně) i mikrosociálními (především v rodině), způsobuje nejenom změnu životního způsobu, ale také změny ve struktuře obyvatelstva celkově a přirozeně také změny v sociálně demografické struktuře obyvatel jednotlivých územně správních celků.

Zdravotní stav populace se zhoršuje, ale zvyšuje se průměrný věk zemřelých. Rodí se méně dětí (současné zvýšení porodnosti bylo pouze krátkodobým přechodným stavem) a populace u nás celkově stárne. Přibývá lidí nejenom starých, ale také tzv. lidí „problémových“ – alkoholici, lidé závislí na dalších drogových látkách či jinak závislí, prostitutky, bezdomovci, lidé páchající různou trestnou činností atd.

Dalším zcela prozaickým důvodem plánování sociálních služeb – formou vytváření komunitních plánů je nutnost jejich existence pro získání finančních prostředků z fondů EU.

1 Formulace problematiky

Základní problém, jehož řešením se předložený článek zabývá zní: je sociálně demografická analýza v praxi skutečně využívána jako podklad ke zpracovávání komunitních plánů? Jestliže využívána je, pak tedy v jakém rozsahu? A jestliže využívána není, případně je využívána jen minimálně, je vůbec pro zpracovávání komunitních plánů nezbytná?

2 Metody

Hodnotové obsahové analýze bylo podrobena 152 komunitních plánů. Analyzované komunitní plány měly samozřejmě značně variabilní úroveň a také rozsah. Nejstručnějším z nich byl „Komunitní plán pro město Náchod 2004-2006“, který měl pouhých 8 stran (bez příloh) a naopak nejrozsáhlejším „Rozvojový plán statutárního města České Budějovice v oblasti sociálních služeb na období 2008 – 2013“ – 333 stran. Celkový rozsah analyzovaných komunitních plánů byl 12 057 stran.

2.1 Výběrový soubor

Do výběrového souboru byly zahrnuty všechny komunitní plány veřejně přístupné na internetových stránkách jednotlivých obcí, regionů a krajů k datu 30. 6. 2011. Vzhledem k tomu, že komunitní plán je veřejným dokumentem, který má být vyvěšen na úřední desce a dle § 26 zákona č. 500/2004 Sb. (Správní řád), který nabyl platnosti dnem 1. 1. 2006, je každý správní orgán povinen zveřejnit obsah úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup – tedy v elektronické podobě na internetu, mělo by se jednat o téměř vyčerpávající šetření. V tomto případě se tedy výběrový soubor rovná souboru základnímu.

2.2 Výzkumná hypotéza

Do výběrového souboru byly zahrnuty všechny komunitní plány veřejně přístupné Správně stanovená hypotéza by se měla opírat o poznatky z odborné literatury, o výsledky jiných výzkumů, případně o logické analogie prostorové nebo časové. V případě tohoto výzkumu to však možné není. V žádné odborné literatuře (dostupné z oficiálních zdrojů) se o zbytečnosti či nepotřebnosti sociálně demografické analýzy pro zpracování komunitního plánu nepíše. Ba právě naopak. O nezbytnosti zpracování sociálně demografické analýzy jako podkladu pro vytvoření komunitního plánu píše např. Eberlová, Skřičková 2005, Kolářová, Macurová, Marek 2005 a další. ENVI Agentura, která se zabývá rozvojem měst a obcí na svých internetových stránkách přímo uvádí: sociálně-demografická analýza je základním dokumentem, ze kterého musí vycházet každý komunitní plán sociálních služeb, bez sociálně-demografické analýzy nemá KPSS pevné základy. (www.enviagentura.cz)

O výzkumu, který by dokazoval nepotřebnost či zbytečnost sociálně demografické analýzy pro tvorbu komunitního plánu jakákoliv informace rovněž nikde k nalezení není.

Ke stanovení základní hypotézy tohoto výzkumu přispívají ještě tyto dvě nepopíratelné skutečnosti: 1. zpracování podrobné sociálně demografické analýzy je záležitostí velmi náročnou jak časově, tak i finančně – a rozpočet mnoha obcí nebo krajů bývá v současné době značně omezený. 2. zpracování komunitního plánu bývá velmi často především jen prostředkem, jak získat finance z evropských fondů. K těmto skutečnostem můžeme ještě připočíst fakt, že komunitní plány sice obvykle zpracovávají odborníci, ale schvalují je většinou lidé, kteří se v dané problematice příliš nevyznají.

Na základě těchto skutečností i osobních zkušeností můžeme stanovit tuto základní hypotézu: Komunitní plány jednotlivých obcí, regionů a územních celků využívají sociálně demografickou analýzu jen velmi málo – pouze okrajovým způsobem.

2.3 Metodologie výzkumu

Nejprve bylo ze standardního obsahu klasické sociálně demografické analýzy vybráno 11 typických prvků:

1. počet obyvatel a jeho vývoj
2. hustota osídlení
3. struktura dle pohlaví
4. prognózy vývoje počtu obyvatel
5. věkové složení
6. prognózy věkového složení obyvatel
7. vzdělanostní struktura
8. struktura dle stavu, sňatečnost, rozvodovost
9. národnostní složení, cizinci
10. migrace, přistěhovalí, vystěhovalí
11. zaměstnanost, nezaměstnanost a její vývoj

Poté byly u všech komunitních plánů hodnoceny tyto vybrané prvky sociálně demografické analýzy a bylo zaznamenáváváno, do jaké míry je jednotlivé kolektivy autorů ve svých komunitních plánech interpretují.

Hodnocení jednotlivých prvků sociálně demografické analýzy použitých v každém komunitním plánu bylo prováděno pomocí pětistupňové škály, jejíž stupně znamenaly:

- 1 velmi podrobně**
- 2 průměrná interpretace dat**
- 3 velmi stručně**
- 4 pouze údaj (obvykle 1 číslo)**
- 5 vůbec nic**

Na základě tohoto hodnocení bylo spočítáno, kolik komunitních plánů a jakým stupněm bylo hodnoceno podle každého z 11 vybraných prvků sociálně demografické analýzy a dle klasického vzorce bylo vypočteno skóre jednotlivých škál.

Skóre škál bylo postupně vypočteno pro každý hodnocený prvek sociálně demografické analýzy ze všech komunitních plánů. Průměrné hodnocení ze všech

vybraných prvků sociálně demografické analýzy bylo vypočteno pro každý komunitní plán.

V další části obsahové analýzy byl poměřován počet stran věnovaných v každém komunitním plánu informacím, vyplývajícím ze sociálně demografické analýzy, k celkovému počtu stran komunitního plánu.

3 Vybrané prvky sociálně demografické analýzy

3.1 Počet obyvatel a jeho vývoj

Ve 23 komunitních plánech nebyl počet obyvatel ani jeho vývoj uveden vůbec a v 66 byl uveden pouze celkový počet obyvatel bez jakékoliv interpretace. Podrobně interpretovaný počet a vývoj obyvatelstva se objevil jenom v 11 analyzovaných komunitních plánech.

Tab. 1: Počet obyvatel a jeho vývoj

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	11	7
2	13	9
3	39	26
4	66	43
5	23	15
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **3,51**.

3.2 Hustota osídlení

111 hodnocených komunitních plánů neuvádí hustotu osídlení území, pro které plán platí a 28 dalších uvádí pouze jedno neinterpretované číslo – to je celkem 92 % všech analyzovaných plánů. Můžeme tedy konstatovat, že s tímto prvkem sociálně demografické analýzy komunitní plány téměř vůbec nepracují. Výjimku tvoří komunitní plány Jablonce nad Nisou, Kaplic a Českých Budějovic.

Tab. 2: Hustota osídlení

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	3	2
2	2	1
3	8	5
4	28	19
5	111	73
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,59**.

3.3 Struktura dle pohlaví

Struktura obyvatelstva dle pohlaví je hned po věkové struktuře druhým nejdůležitějším rozdělením populace pro komunitní plánování. Přesto ji více než třetina analyzovaných komunitních plánů vůbec neuvádí. Pouze v necelých 20 % komunitních plánů je struktura obyvatelstva dle pohlaví nějakým způsobem interpretována, z toho jen v 5 % podrobně.

Tab. 3: Struktura dle pohlaví

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	8	5
2	9	6
3	12	8
4	68	45
5	55	36
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,01**.

3.4 Prognózy vývoje počtu obyvatel

Každý komunitní plán by se měl opírat o předpokládaný vývoj počtu a věkové struktury obyvatel. Podrobnou interpretací počtu a vývoje svých obyvatel se však z celého výzkumného výběrového souboru zabývají pouze „Rozvojový plán statutárního města České Budějovice v oblasti sociálních služeb na období

2008 – 2013“ a „Návrh komunitního plánu sociálních služeb města Poděbrady a okolí 2010 – 2015“. Naopak 116 komunitních plánů ze 152 sledovaných žádné prognózy vývoje počtu obyvatel vůbec nezmiňuje.

Tab. 4: Prognózy vývoje počtu obyvatel

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	2	1
2	2	1
3	15	10
4	17	11
5	116	77
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,60**.

3.5 Věkové složení

Strukturu obyvatel dle věkových kategorií, především jejich základní rozdělení na složky předproduktivní (do 14 let), produktivní (15 – 65 let) a postproduktivní (nad 65 let) považujeme z hlediska podkladů pro komunitní plánování za naprosto nezbytnou. Většina analyzovaných komunitních plánů ji také nějakým způsobem zmiňuje. Přesto však asi jenom v jedné třetině z nich najdeme jejich alespoň stručnou interpretaci. Ve 45 % zkoumaných komunitních plánů se objevují pouze „suchá“ čísla a 20 % těchto plánů nezmiňuje strukturu obyvatel dle věkových kategorií vůbec.

Tab. 5: Věkové složení

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	12	8
2	11	7
3	31	20
4	67	45
5	31	20
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **3,62**.

3.6 Prognózy věkového složení obyvatel

Komunitní plán by měl znamenat „plánování sociálních služeb“. Přibližně jedna čtvrtina těchto služeb se týká seniorů. Mělo by tedy být naprosto logické, že takový plán se bude opírat o jejich alespoň přibližný počet v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Navíc další plánované sociální služby by se měly týkat dětské složky populace. 72 % analyzovaných komunitních plánů se ale o žádné prognózy věkového složení obyvatelstva neopírá. Velmi stručnou interpretaci těchto prognóz lze nalézt ve 14, běžnou interpretaci v 5 a podrobnou pouze ve 2 komunitních plánech z celého výběrového souboru 152 plánů.

Tab. 6: Prognózy věkového složení obyvatel

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	2	1
2	5	3
3	14	9
4	23	15
5	108	72
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,51**.

3.7 Vzdělanostní struktura

Strukturu obyvatel dle vzdělanostních kategorií ve svých komunitních plánech vůbec neuvádí 63 % jejich autorů. 22 % uvádí pouze neinterpretovaný číselný údaj a pouhá 3 % tento prvek sociálně demografické analýzy podrobně interpretují.

Tab. 7: Vzdělanostní struktura

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	4	3
2	10	7
3	8	5
4	33	22
5	97	63
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,38**.

3.8 Struktura dle stavu, sňatečnost, rozvodovost

Téměř dvě třetiny zkoumaných komunitních plánů opomíjí strukturu svých obyvatel dle stavu a nezmiňují nikterak ani klesající sňatečnost, případně rostoucí rozvodovost. 23 % uvádí pouze jednoduchá čísla a jenom 10 % analyzovaných plánů se pokouší tyto skutečnosti alespoň minimálně interpretovat.

Tab. 8: Struktura dle stavu, sňatečnost, rozvodovost

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	5	3
2	6	4
3	5	3
4	35	23
5	101	67
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,45**.

3.9 Národnostní složení, cizinci

Ani zmínka o národnostním složení obyvatel a počtu cizinců se neobjevila v 97 komunitních plánech ze 152 zkoumaných. Skutečně pouze zmínka ve 36 a jenom ve dvou komunitních plánech je tento ukazatel podrobně interpretován (Rozvojový plán statutárního města České Budějovice v oblasti sociálních služeb na období 2008 – 2013 a Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Středočeského kraje na léta 2010-2011)

Tab. 9: Národnostní složení, cizinci

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	2	1
2	6	4
3	11	7
4	36	24
5	97	64
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,45**.

3.10 Migrace, přistěhovalí, vystěhovalí

Ve více než polovině analyzovaných komunitních plánů se tento prvek sociálně demografické analýzy neobjevuje vůbec. Dalších 28 % tvoří plány, ve kterých jsou uvedena pouze neinterpretovaná čísla. Podrobnou interpretaci migrace a vývoje počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob můžeme nalézt v devíti zkoumaných komunitních plánech.

Tab. 10: Migrace, přistěhovalí, vystěhovalí

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	9	6
2	6	4
3	12	8
4	42	28
5	83	54
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **4,21**.

3.11 Zaměstnanost, nezaměstnanost a její vývoj

Ve srovnání s jinými sledovanými údaji věnovali autoři komunitních plánů tomuto prvku sociálně demografické analýzy o něco větší pozornost. Ve 40 % analyzovaných plánů jsou zaměstnanost, nezaměstnanost a její vývoj alespoň stručně interpretovány

a pouze 29 % zkoumaných plánů tyto údaje ignoruje. Ve zbylých 31 % plánů nalezneme alespoň neinterpretovaná čísla.

Tab. 11: Zaměstnanost, nezaměstnanost a její vývoj

Stupeň hodnocení	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
1	12	8
2	15	10
3	33	22
4	47	31
5	45	29
Celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

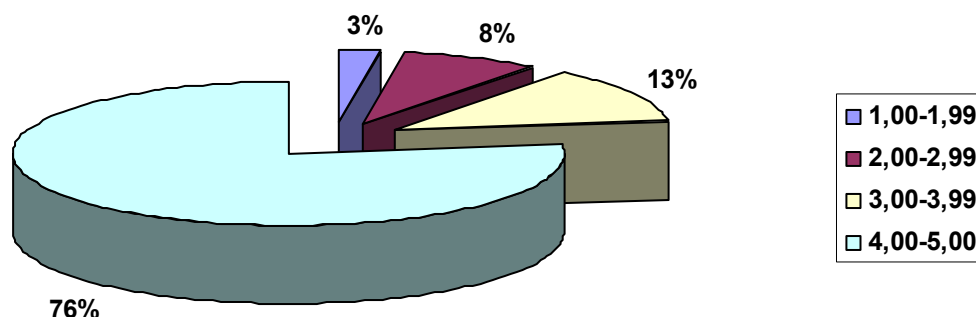
Celkové skóre škály ze všech 152 hodnocených komunitních plánů pro využití tohoto prvku sociálně demografické analýzy je **3,64**.

3.12 Celkové hodnocení

Celkové hodnocení využívání jednotlivých prvků sociálně demografické analýzy ve sledovaných 152 komunitních plánech jednotlivých obcí, regionů a územních celků je poměrně jednoznačné: vybrané prvky sociálně demografické analýzy využívají tvůrci analyzovaných komunitních plánů naprosto minimálně.

U každého komunitního plánu bylo vypočteno průměrné skóre z jedenácti zkoumaných prvků sociálně demografické analýzy. Toto výsledné skóre je tedy celkovým hodnocením každého jednotlivého komunitního plánu z hlediska toho, jakým způsobem a hlavně do jaké míry využívá výstupy sociálně demografické analýzy. Výsledky tohoto hodnocení jsou uvedeny v přehledných grafech.

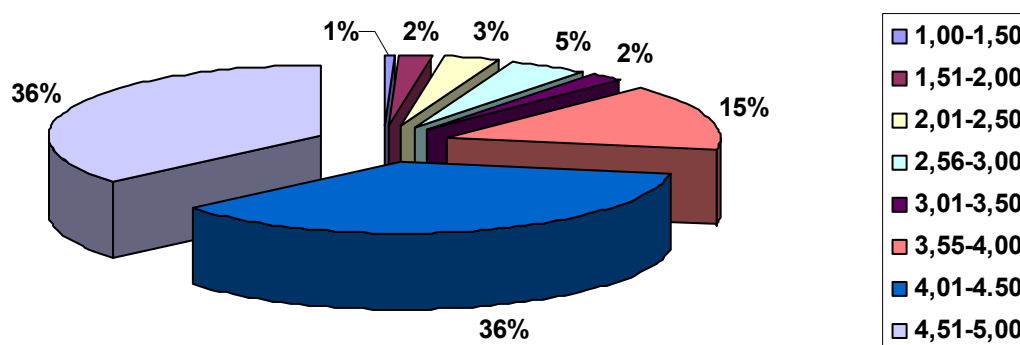
Obr. 1: Komunitní plány dle hrubého rozdělení skóre hodnotících škál

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Uvedený graf jasně ukazuje, že více než tři čtvrtiny analyzovaných komunitních plánů buďto vůbec a nebo jen zcela minimálně využívají výstupů provedených, tedy v těchto případech spíše častěji neprovedených sociálně demografických analýz. Toto zjištění považujeme za naprosto zásadní pro naplnění empirického přínosu tohoto výzkumu.

Obr. 2: Komunitní plány dle podrobnějšího rozdělení skóre hodnotících škál

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Podrobnější rozdělení skóre hodnotících škál umožňuje analogii s klasickým školním známkováním : pouhé 1 % komunitních plánů by podle těchto kritérií dostalo jedničku, 5 % dvojku, 7 % trojku, 51 % čtyřku a 36 % zkoumaných komunitních plánů by propadlo.

Celkové skóre hodnotících škál jednotlivých prvků sociálně demografické analýzy použitých ve sledovaných komunitních plánech ukazuje přehledně následující tabulka.

Tab. 12: Celkové skóre hodnotících škál

Prvky sociálně demografické analýzy	Skóre
počet obyvatel a jeho vývoj	3,51
věkové složení	3,62
zaměstnanost, nezaměstnanost a její vývoj	3,64
struktura dle pohlaví	4,01
migrace, přistěhovalí, vystěhovalí	4,21
vzdělanostní struktura	4,38
národnostní složení, cizinci	4,45
struktura dle stavu, sňatečnost, rozvodovost	4,45
prognózy věkového složení obyvatel	4,51
hustota osídlení	4,59
prognózy vývoje počtu obyvatel	4,60

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Tabulka ukazuje, že „jednookým králem mezi slepými“ jsou údaje o počtu obyvatel a jeho vývoji. Pod celkovou hodnotou skóre 4 se ještě vešly údaje o věkovém složení obyvatel a o zaměstnanosti, nezaměstnanosti a jejím vývoji. Naopak nejméně jsou ve sledovaných komunitních plánech interpretovány prognózy věkového složení obyvatel, údaje o hustotě osídlení a prognózy vývoje počtu obyvatel.

3.13 Prostor, věnovaný sociálně demografické analýze

Dalším ukazatelem, který do značné míry vypovídá o využití sociálně demografické analýzy v jednotlivých komunitních plánech je prostor (přesněji počet stran), který jejich autoři věnovali sociálně demografickým ukazatelům populace, pro kterou byl plán vytvářen. Výsledky této části obsahové analýzy jsou rovněž velmi průkazné.

Nejprve si uvedeme přehled počtu komunitních plánů dle počtu stránek, které v nich byly věnovány sociálně demografické analýze – viz následující tabulka.

Tab. 13: Počet stránek věnovaných sociálně demografické analýze v komunitních plánech

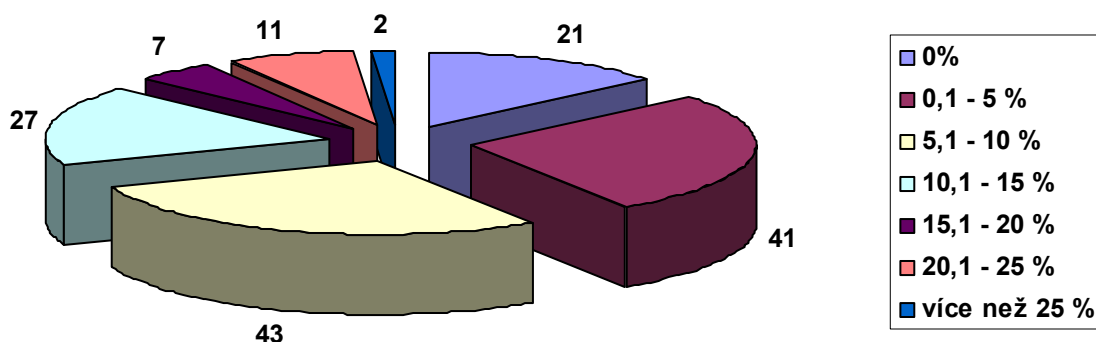
Počet stránek	Počet komunitních plánů	Počet komunitních plánů v %
0	21	13,8
1-5	80	52,7
6-10	30	19,7
11-30	15	9,9
31-50	4	2,6
více než 50	2	1,3
celkem	152	100

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Z uvedené tabulky je zřejmé, že více než polovina všech analyzovaných komunitních plánů věnuje údajům ze sociálně demografické analýzy 1 až 5 stran. Necelých 20 % komunitních plánů věnuje těmto údajům 6 až 10 stran a téměř 14 % (21 komunitních plánů) tyto údaje zcela ignoruje.

Průkaznějším ukazatelem minimálního využívání sociálně demografické analýzy v komunitních plánech není pouhý počet stránek, věnovaných těmto údajům, ale především jejich poměr k celkovému počtu stran. Přesně tyto výpočty jsou uvedeny v následujícím grafu.

Obr. 3: Komunitní plány dle prostoru, věnovaného sociálně demografické analýze v %

Zdroj: (vlastní zpracování autora)

Z grafu je patrné, že největší počet analyzovaných komunitních plánů (43) věnuje údajům sociálně demografické analýzy 5 – 10 % svého obsahu. Přibližně stejný počet komunitních plánů (41) jim věnuje maximálně 5 % svého obsahu. 21 sledovaných komunitních plánů nevěnuje těmto údajům prostor vůbec žádný a pouze 2 komunitní plány jim věnují více než 25 % z celkového obsahu (což je konkrétně 36 stran ze 131 a 16 stran ze 46).

K této části obsahové analýzy je třeba pro úplnost ještě dodat, že 6 sledovaných komunitních plánů uvádělo sociálně demografickou analýzu jako samostatnou přílohu. Zatímco ale komunitní plány Dobřížska a Jablonce nad Nisou věnují i navzdory samostatné příloze údajům ze sociálně demografické analýzy 54 z 243, resp. 34 ze 175 stran, komunitní plány obou pražských obvodů pouze 2 strany ze 112, resp. 31, Mohelnicko 5 stran z 82 a Liberec 0 stran ze 105.

Dalších 7 komunitních plánů se o jakési příloze, která by měla obsahovat sociálně demografické údaje zmiňuje, k dohledání však nikde není.

Zbylých 139 analyzovaných komunitních plánů určitě žádné přílohy obsahující sociodemografická data nemá a ani se o nich v žádné části dokumentu nezmiňuje.

4 Diskuze

Na začátku výzkumu byla stanovena základní hypotéza: Komunitní plány jednotlivých obcí, regionů a územních celků využívají sociálně demografickou analýzu jen velmi málo – pouze okrajovým způsobem.

Více než tři čtvrtiny analyzovaných komunitních plánů buďto vůbec a nebo jen zcela minimálně využívají výstupů provedených (častěji ale vůbec neprovedených) sociálně demografických analýz. Celkové skóre hodnotících škál jednotlivých prvků sociálně demografické analýzy nebylo u žádného z nich nižší než 3,5 (na pětistupňové škále míry jejich interpretace)

Více než polovina všech analyzovaných komunitních plánů věnuje údajům ze sociálně demografické analýzy 1 až 5 stran. Necelých 20 % komunitních plánů věnuje těmto údajům 6 až 10 stran a téměř 14 % tyto údaje zcela ignoruje. 105 komunitních plánů ze 152 věnuje obsahové analýze 0 až 10 % svého obsahu.

Všechny tyto výsledky jednoznačně potvrzují stanovenou hypotézu: komunitní plány jednotlivých obcí, regionů a územních celků využívají sociálně demografickou analýzu jen velmi málo – pouze okrajovým způsobem.

Závěr

Jak se vyrovnat s otázkou nezbytnosti sociálně demografické analýzy pro zpracovávání komunitních plánů? Ze závěrů provedeného výzkumu můžeme s velkou pravděpodobností usuzovat, že autoři stávajících komunitních plánů používali místo seriózní sociálně demografické analýzy pouze několik prostých demografických dat bez dalších souvislostí, srovnání a odhadů trendů vývoje. I přesto je většina těchto komunitních plánů funkčních, jsou schváleny jako oficiální dokumenty a plní svůj účel. Díky těmto plánům získaly obce, regiony a kraje nemalé finanční prostředky z fondů EU. Systém komunitního plánování tedy funguje i bez sociálně demografických analýz. Otázka jejich nezbytnosti by tímto prostým konstatováním měla být zodpovězena.

Dovolíme si ale ještě jeden malý dodatek. Přestože základní hypotéza výzkumu byla potvrzena a stanovený problém vyřešen, nemáme z těchto výsledků příliš velkou radost. Znamenají totiž také to, že systém komunitního plánování u nás nefunguje tak, jak by měl. Opomíjení sociálně demografických analýz při vytváření komunitních plánů je toho jasným důkazem.

Reference

EBERLOVÁ, T., SKŘIČKOVÁ, Z. *Informační materiál o zjištěných příkladech dobré praxe*. Projekt Zajištění systému Komunitního plánování sociálních služeb. Plzeň, 2005. Dostupné z WWW:

<<http://www.kpss.cz/index.php?module=download&idfile=132>>

EBERLOVÁ, T., SKŘIČKOVÁ, Z. *Přehled a analýza průběhu procesů plánování sociálních služeb* [online]. 2005. Dostupné z WWW:< <http://www.kpss.cz>; 20. 12. 2005>

JONÁK, Z. *Intelligence systémů zpracování textů*. Ikaros [online]. 2000, roč. 4, č. 1 ISSN 1212-5075

KALIBOVÁ, K., PAVLÍK, Z., VODÁKOVÁ, A. *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: SLON, 1998 ISBN: 80-85850-30-3

KOLÁŘOVÁ, L., MACUROVÁ, E., MAREK, L. *Návrhy kapitol pro komunitní plánování sociálních služeb v ČR*. Plzeň: Projekt ESF, 2005 Dostupné z WWW: <http://www.mpsv.c/files/clanky/2472/Kapitoly_KPSS.pdfz>

KOZLOVÁ, L. *Komunitní sociální práce*. České Budějovice: JU v Českých Budějovicích ZSF, 2007. Dostupné z WWW:<<http://www.zsf.jcu.cz/studium/studijni-programy.../komunitni-socialni-prace/>>

MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003, ISBN: 80-7178-548-2

SCHNEIDEROVÁ, a kol. *Sociálně demografická analýza města Ostravy v návaznosti na rozvoj sociálních služeb*. Ostrava, 2002 Dostupné z WWW:<<http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-socialnich-veci-skolstvi-sportu-a-volnocasovych-aktivit/oddeleni-koncepce-a-rozvoje-socialnich-sluzeb/soubory/neuverejnovat/c-documents-and-settings-mullerovaja-plocha-dil-iii.pdf>>

www stránky obcí, regionů a krajů, kde byly vyvěšeny komunitní plány

Kontaktní adresa

PhDr. Oldřich Solanský, Ph.D.

VŠB-TU Ostrava, katedra společenských věd

Dr. Malého 17, 701 00, Ostrava, ČR

E-mail: o.solansky@email.cz

Tel. číslo: 608 624 016